

ПУНКТ _
Проект

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 2018 р. №

Київ

Про схвалення Стратегії державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року

1. Схвалити Стратегію державної політики з питань здорового та активного довголіття населення на період до 2022 року, що додається.
2. Міністерству соціальної політики разом із заінтересованими центральними органами виконавчої влади розробити та подати у тримісячний строк Кабінетові Міністрів України проект плану заходів з реалізації Стратегії, схваленої цим розпорядженням.

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 2018 р. №

СТРАТЕГІЯ
державної політики з питань здорового та активного довголіття
населення на період до 2022 року

Загальна частина

На даний час Україна входить до 30 найстаріших країн світу за часткою осіб віком від 60 років: у 2015 році така частка становила 21,8 відсотка загальної чисельності населення, а частка осіб віком від 65 років і старше — 15,5 відсотка загальної чисельності населення. Згідно з національним демографічним прогнозом на період до 2025 року частка осіб віком понад 60 років становитиме 25 відсотків загальної кількості населення, віком 65 років і старше — 18,4 відсотка, у 2030 році — понад 26 відсотків та понад 20 відсотків відповідно.

Невідворотність демографічного старіння вимагає адекватної реакції суспільства на зміни соціально-демографічних умов життєдіяльності населення та наслідки прискореного старіння. Соціально-економічні наслідки демографічного старіння пов'язані насамперед із скороченням чисельності осіб працездатного віку, збільшенням демографічного та економічного, отже, податкового навантаження на осіб працездатного віку, збільшенням попиту на соціальні та медичні послуги серед громадян похилого віку. Старіння населення найбільше впливатиме на публічні фінанси (зокрема, пенсійні кошти), ринок праці, системи охорони здоров'я та соціальних послуг. Прискорене зростання частки громадян похилого віку в загальній кількості населення впливає також на загальну зміну потреб в освітніх, житлово-комунальних і транспортних послугах, на структуру взаємодії на рівні громад.

Ця Стратегія визначає пріоритетні напрями щодо протистояння демографічним змінам, передбачає комплексні заходи щодо підтримки громадян похилого віку, забезпечення їх активної участі в суспільному розвитку, підвищення якості життя, захисту прав громадян похилого віку.

Проблеми, які потребують розв'язання

Низька якість життя громадян похилого віку та загострення соціально-економічних викликів, зумовлених старінням населення, спричинені як факторами загального характеру (зокрема, погіршенням економічної ситуації, що істотно обмежує фінансові можливості виконання державою прийнятих соціальних зобов'язань, і відсутністю цілісної державної стратегії розв'язання проблем громадян зазначеної категорії та забезпечення їх активної участі в суспільному розвитку), так і специфічними факторами, що зумовлюють виникнення, зокрема, таких проблем громадян похилого віку, як:

низький рівень добробуту внаслідок недостатнього рівня пенсійного забезпечення та недосконалості системи державних соціальних стандартів і гарантій; відсутності комплексних програм адресної соціальної підтримки, спрямованих на виявлення та розв'язання конкретних проблем осіб і сімей; недостатньої поінформованості щодо можливостей участі у програмах соціальної підтримки, у тому числі виконуваних недержавними організаціями; недооцінки потенціалу громадян похилого віку як споживачів із стабільними і прогнозованими потребами, врахування яких відкриває нові можливості для розвитку внутрішнього споживчого ринку;

незадовільний стан здоров'я та низький рівень доступності якісної медичної допомоги внаслідок низького рівня медичного обслуговування та профілактики захворюваності протягом усього життя людини; низький рівень поінформованості щодо здорового способу життя у похилому віці, шляхів досягнення здорового та активного довголіття, а також можливостей отримання геріатричної допомоги; недостатній розвиток відповідної медико-соціальної інфраструктури;

низький рівень соціальної та економічної активності внаслідок недостатньої освітньо-професійної мобільності робочої сили, недостатнього розвитку інститутів і традицій самоосвітньої діяльності та постійної освіти впродовж усього життя у поєднанні з консервативною структурою зайнятості та негнучкістю ринку праці; існування в суспільній свідомості уявлень про старіння населення як виключно негативного процесу, з яким треба боротися, а також стереотипів щодо громадян похилого віку, які формують негативне ставлення до них і є основою для їх дискримінації в різних сферах життя.

Розроблення, прийняття та виконання Стратегії сприятиме розв'язанню проблем старіння населення і використанню можливостей його здорового та активного довголіття.

Мета Стратегії

Метою Стратегії є забезпечення досягнення адаптованих для України Цілей сталого розвитку, схвалених лідерами країн на засіданні Генеральної асамблеї ООН у вересні 2015 року, створення сприятливих умов для здорового та активного довголіття, забезпечення адаптації суспільних інститутів до подальшого демографічного старіння та розбудови суспільства рівних можливостей.

Завдання Стратегії

З метою раціонального використання державних ресурсів передбачено концентрацію зусиль органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, громадськості, бізнесу на таких пріоритетах:

поліпшення умов для самореалізації громадян похилого віку та їх участі у процесах розвитку суспільства;

забезпечення здоров'я та благополуччя громадян похилого віку;

створення середовища, сприятливого для активного життя таких громадян;

створення системи захисту прав громадян похилого віку.

Умови для самореалізації та участі громадян похилого віку у процесах розвитку суспільства планується створювати шляхом:

стимулювання продовження трудової діяльності та забезпечення гнучкого режиму робочого часу для працівників похилого віку, сприяння їх волонтерській діяльності;

поліпшення умов праці для запобігання необґрунтованому скороченню періоду трудової діяльності та погіршенню стану здоров'я працівників;

модернізації пенсійної системи, спрямованої на посилення її фінансової спроможності та забезпечення гідного рівня пенсій в умовах демографічних змін;

посилення адресності програм соціальної допомоги малозабезпеченим категоріям осіб, забезпечення доступності товарів і послуг першої необхідності для соціально вразливих громадян похилого віку;

сприяння ініціативам з обміну досвідом і знаннями між поколіннями, розширення можливостей для передачі накопиченого досвіду працівниками похилого віку;

формування політики навчання впродовж життя з метою залучення громадян похилого віку до участі в освітніх процесах, розширення можливостей оволодіння новими професійними та загальноосвітніми навичками, зокрема, у сферах сучасних комунікацій, комп'ютерної та інформаційної грамотності;

сприяння ресоціалізації громадян похилого віку, в тому числі внутрішньо переміщених осіб, у життя громади.

Збереження здоров'я та забезпечення добробуту громадян похилого віку планується реалізувати за такими напрямками:

заохочення до здорового способу життя осіб усіх вікових груп як умови здорового та активного довголіття, у тому числі сприяння фізичній активності громадян похилого віку;

підвищення рівня поінформованості громадян похилого віку, зокрема, громадянського суспільства в цілому щодо здорового та активного довголіття, якості життя в похилому віці, профілактики захворювань та надання геріатричної допомоги, формування у громадян похилого віку, їх родичів, помічників/доглядальників навичок збереження здоров'я та догляду за хворими;

визначення та оцінювання потреб громадян похилого віку в різних видах геріатричної допомоги (профілактичної, лікувальної, довготривалої, паліативної) за місцем їх проживання/перебування;

нормативно-правове регулювання питань щодо надання геріатричної допомоги, розроблення та затвердження стандартів медичної допомоги (медичних стандартів) і клінічних протоколів надання різних видів такої

допомоги, їх узгодження з відповідними стандартами надання соціальних послуг;

передбачення в системі підготовки та післядипломної освіти медичних і соціальних працівників вивчення питань надання різних видів геріатричної допомоги, забезпечення активного довголіття та гідної якості життя в похилому віці;

забезпечення інтегрованого та безперервного підходів до надання різних видів геріатричної допомоги;

удосконалення системи охорони здоров'я і соціального захисту населення в частині надання підтримки індивідуальної життєздатності та незалежності громадян похилого віку, профілактики захворювань, надання послуг з їх раннього виявлення та запобігання передчасній смерті громадян;

запобігання нещасним випадкам, зокрема падінням, що трапляються з громадянами похилого віку, шляхом підвищення рівня поінформованості населення щодо факторів нещасних випадків та ефективних профілактичних заходів;

забезпечення загального доступу громадян похилого віку незалежно від місця їх проживання до послуг із профілактики передчасного старіння, негативних когнітивних та емоційних змін і втрати здатності до самообслуговування.

Створення середовища, сприятливого для громадян похилого віку, планується здійснити шляхом:

популяризації в суспільстві ідеї взаємної відповідальності поколінь, формування позитивного ставлення до похилого та старечого віку, проведення інформаційно-просвітницької роботи, спрямованої на роз'яснення об'єктивного характеру старіння населення, пов'язаних із ним викликів і потенційних можливостей та необхідності пристосування до демографічних змін;

забезпечення доступності послуг для громадян похилого віку та їх доступу до об'єктів соціальної інфраструктури, зокрема у сільських населених пунктах;

розвитку інноваційних соціальних послуг з метою забезпечення можливості проживання громадян похилого віку у громаді; запобігання передчасному та небажаному переміщенню таких громадян до закладів стаціонарного догляду;

впровадження стандартів надання соціальних послуг для громадян похилого віку, в тому числі осіб, які перебувають в інтернатних установах системи соціального захисту населення;

розроблення стандартів надання соціальних послуг громадянам похилого віку, які мають психічні захворювання, за місцем проживання у громаді;

забезпечення різноманітності організаційних форм догляду за громадянами похилого віку;

забезпечення залучення волонтерів і представників громадськості до створення і діяльності центрів дозвілля для громадян похилого віку, навчальних центрів активного довголіття, організації груп само- та взаємодопомоги;

сприяння забезпеченню широкої участі благодійних, релігійних організацій та громадських об'єднань у розвитку системи надання первинних і довготривалих послуг громадянам похилого віку, зокрема, догляду за ними;

активізації виконання місцевих програм транспортного обслуговування для громадян похилого віку;

запровадження практики реалізації проектів будівництва соціального житла, пристосованого до потреб громадян похилого віку;

стимулювання впровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності в діяльність бізнесу із спрямованістю на розв'язання проблем громадян похилого віку;

підвищення рівня доступності освітніх, медичних та інших послуг для громадян похилого віку, які проживають у сільській місцевості та на депресивних територіях;

формування позитивного ставлення суспільства до громадян похилого віку, суспільного визнання та заохочення їх внеску та наявного потенціалу, зміцнення солідарності між поколіннями, запобігання дискримінації за ознакою віку, статі, інвалідності, соціального походження та місця проживання, розроблення дієвих методів подолання дискримінації.

Створення системи захисту прав громадян похилого віку планується реалізувати шляхом:

проведення аналізу специфіки демографічного старіння та його соціально-економічних наслідків, зокрема, впливу старіння населення на функціонування інститутів сім'ї та освіти, загострення проблем у взаємодії між різними поколіннями та реінтеграції громадян похилого віку у суспільство;

підвищення рівня доступності органів влади до інформації, необхідної для реалізації прав громадян похилого віку;

підвищення рівня правової освіти громадян похилого віку, стимулювання навичок відстоювання такими громадянами своїх прав та інтересів;

удосконалення механізму здійснення контролю за реалізацією державної політики у сфері соціального захисту громадян похилого віку;

запровадження механізму захисту майнових прав громадян похилого віку;

здійснення профілактичних заходів із запобігання втраті майна громадянами похилого віку;

удосконалення механізму повернення державі (компенсації) спадкоємцями вартості догляду громадян похилого віку;

проведення профілактичних і правозахисних заходів та заходів щодо забезпечення захисту від дискримінації, протидії домашньому насильству та жорстокому ставленню до громадян похилого віку;

задоволення потреб громадян похилого віку з урахуванням статі з метою подолання гендерної нерівності.

Реалізація проектів у межах Стратегії передбачає удосконалення механізму державної політики щодо здорового та активного довголіття населення шляхом взаємодії органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства, академічним середовищем, установами та закладами, що опікуються громадянами похилого віку на державному та місцевому рівні.

Очікувані результати

Реалізація Стратегії передбачає:

збільшення очікуваної тривалості активного життя осіб віком від 60 років;

підвищення рівня медичної допомоги, зокрема, шляхом проведення медичних оглядів і диспансерного спостереження за станом здоров'я громадян похилого віку;

підвищення рівня охоплення громадян похилого віку, які зайняті самоосвітою;

підвищення рівня зайнятості осіб віком від 55 до 64 років;

підвищення рівня охоплення формальною освітою осіб віком від 45 років;

підвищення рівня охоплення соціальними послугами громадян похилого віку за місцем проживання;

зменшення кількості випадків незаконного відчуження майна громадян похилого віку.

Моніторинг та оцінка

Напрямами, за якими оцінюються результати реалізації Стратегії, є:

поліпшення умов для самореалізації та участі громадян похилого віку у розвитку суспільства;

збереження здоров'я та забезпечення добробуту громадян похилого віку;

створення середовища, сприятливого для активного життя таких громадян;

створення системи захисту прав громадян похилого віку.

Для досягнення цілей Стратегії розробляється та затверджується план заходів з реалізації Стратегії з відповідними фінансовими розрахунками.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії

Фінансування реалізації цієї Стратегії здійснюється в межах коштів державного та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, інших не заборонених законодавством джерел.
